

mgr Ewa Bobin

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, UWr

Prawo Unii Europejskiej

ĆWICZENIA 1

Kontakt

E-mail: ewa.bobin@uwr.edu.pl

Konsultacje: konsultacje online na platformie MS Teams wyznaczane zgodnie z potrzebami Studentów

Zasady zaliczenia ćwiczeń

- ✓ **Bezwzględna obecność** na zajęciach (każda nieobecność musi zostać odrobiona w formie referatu dotyczącego przedmiotu opuszczonych zajęć);
- ✓ Przygotowanie się do zajęć i **aktywność** na zajęciach dodatkowo premiowana plusami;
- ✓ Dodatkowe zadania – **kazusy**;
- ✓ **Kolokwium zaliczeniowe** – test a/b/c/d wielokrotnego wyboru, 30 pytań.

Harmonogram zajęć

1. Unia Europejska jako organizacja ponadnarodowa.
2. Źródła prawa unijnego i zasady jego stosowania.
3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
4. Procedura pytania prejudycjalnego.
5. Skarga o stwierdzenie nieważności aktu prawa UE i skarga na bezczynność instytucji UE.
6. Swobody rynku wewnętrznego ze szczególnym uwzględnieniem swobody przepływu towaru.
7. Kolokwium

Czym jest Unia
Europejska?

Powstanie UE

- ❖ Zakończenie w Europie II Wojny Światowej, chęć przywrócenia pokoju i bezpieczeństwa, niedopuszczenie do kolejnych wojen na kontynencie.
- ❖ Podział Europy na Wschód i Zachód → proces integracji państw ówczesnej Europy Zachodniej.
- ❖ W. **Churchill** – przemówienie z 19.09.1946 r. w Zurichu → propozycja utworzenia Stanów Zjednoczonych Europy, z Francją i Niemcami na czele.
- ❖ J. **Monnet** – opracowanie dla francuskiego MSZ R. **Schumana** planu proponującego poddanie **przemysłu stalowego i węglowego** Francji i Niemiec wspólnemu, ponadnarodowemu zarządowi.
 - ❖ Ogłoszenie planu 9 maja 1950 r. jako **Deklaracji Schumana** → https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_pl
 - ❖ Dotyczył on propozycji wspólnej koordynacji produkcji stali i wydobycia węgla oraz utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS).

Europejska Wspólnota Węgla i Stali

(European Coal and Steel Community)

- ❖ Ustanowiona 18 kwietnia 1951 r. na mocy Traktatu podpisanego w Paryżu (TP, TEWWiS) → wszedł w życie 23 lipca 1952 r.
 - ❖ Traktat został ustanowiony na 50 lat i wygaś w 2002 r.
- ❖ Państwa założycielskie (6): Francja, Niemcy, Włochy, Kraje Beneluksu.
- ❖ Cel: wspólna koordynacja produkcji stali i wydobycia węgla, wspieranie rozwoju gospodarczego, zwiększanie zatrudnienia i wzrost standardów życiowych w państwach członkowskich poprzez tworzenie i regulowanie wspólnego rynku (rynku węgla, stali i żelaza).
- ❖ Skutek: zapoczątkowanie europejskich procesów integracyjnych.
- ❖ Organy: Wysoka Władza (dziś KE), Rada Ministrów EWWiS (dziś Rada), Zgromadzenie EWWiS, Trybunał Sprawiedliwości EWWiS.
- ❖ Niepowodzenie próby utworzenia Europejskiej Wspólnoty Politycznej i Europejskiej Wspólnoty Obronnej.

Europejska Wspólnota Gospodarcza (*European Economic Community*) i Europejska Wspólnota Energii Atomowej (*European Atomic Energy Community*)

- ❖ 1 stycznia 1958 r. – wejście w życie Traktatów Rzymskich, które powołały do życia Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EWEA, Euratom).
- ❖ Celem **EWG** był rozwój ekonomiczny państw członkowskich, zacieśnianie współpracy gospodarczej między nimi, ustanowienie swobody przepływu towarów, osób, usług i kapitału.
- ❖ **Euratom** miał połączyć narodowe zasoby nuklearne państw członkowskich. Głównymi celami tej organizacji było wspólne pokojowe wykorzystanie energii jądrowej, rozwój badań, ustalenie jednolitych norm ochrony radiologicznej.
- ❖ Aby zminimalizować koszty administracyjne, stopniowo integrowano kolejne organy trzech Wspólnot → Konwencja o niektórych wspólnych instytucjach Wspólnot Europejskich z 1958 r.; wspólny Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i Zgromadzenie Parlamentarne.

Traktaty zmieniające, rewizyjne

- ❖ Traktat o fuzji (Traktat Fuzyjny) – Bruksela, 8 kwietnia 1965 r. (wszedł w życie 1 lipca 1967 r.).
- ❖ Jednolity Akt Europejski – 17 lutego i 28 lutego 1986 r. (wszedł w życie 1 lipca 1987 r.).
- ❖ **Traktat z Maastricht** (Traktat o Unii Europejskiej) – Maastricht, 7 lutego 1992 r. (wszedł w życie 1 listopada 1993 r.).
- ❖ Traktat z Amsterdamu (Traktat amsterdamski) – Amsterdam, 2 października 1997 r. (wszedł w życie 1 maja 1999 r.).
- ❖ Traktat z Nicei (Traktat nicejski) – Nicea, 26 lutego 2001 r. (wszedł w życie 1 lutego 2003 r.).
- ❖ Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy (Traktat konstytucyjny) – 29 października 2004 r. (nie wszedł w życie)
- ❖ **Traktat z Lizbony** (Traktat lizboński) – Lizbona, 13 grudnia 2007 r. (wszedł w życie 1 grudnia 2009r.)

Traktat o UE i Traktat o funkcjonowaniu UE

- ❖ UE ustanowiona na mocy TzL jest spójną organizacją międzynarodową, która zastąpiła Wspólnotę Europejską i jest jej następcą prawnym.
- ❖ Wraz ze zlikwidowaniem struktury filarowej w Unii został wprowadzony jednolity reżim prawnym (unijny), tożsamy z uprzednim reżimem wspólnotowym z I filaru
- ❖ Po wejściu w życie TzL podstawę prawną UE tworzą dwa Traktaty:
 - ❖ Traktat o Unii Europejskiej
 - ❖ Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Traktat o Unii Europejskiej

- ❖ Zawiera przepisy dot. Ustanowienia UE jako organizacji międzynarodowej;
- ❖ Określa katalog wartości i celów UE;
- ❖ Określa zasady ustrojowe/ instytucjonalne UE;
- ❖ Główne zasady podziału kompetencji pomiędzy UE i PC;
- ❖ Zawiera postanowienia dot. zasad działania instytucji UE, wzmocnionej współpracy, Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa;
- ❖ Określa kwestie: rewizji Traktatów, akcesji do UE i dobrowolnego z niej wystąpienia.

Traktat o funkcjonowaniu UE

- ❖ Zawiera postanowienia dot. Działzin objętych kompetencją Unii (polityki i działania wewnętrzne UE oraz działania zewnętrzne UE);
- ❖ Określa zasady działania UE (jej kompetencje, instytucje, finansowanie);
- ❖ Obywatelstwo UE.

Film PE z okazji 60tej rocznicy podpisania Traktatów Rzymskich

<https://www.youtube.com/watch?v=WCo0jhC-OEI>

Podział organizacji międzynarodowych

A. Międzyrządowe (rządowe) – tworzone są przez państwa i działają na podstawie umów międzynarodowych.

B. Pozarządowe - podlegające prawu krajowemu państwa, w którym zostały utworzone, działają na podstawie porozumień nieformalnych bądź porozumień o charakterze wewnątrzprawnym

Lista wszystkich organizacji zawarta jest w *Yearbook of International Organizations* wydawanym przez Unię Międzynarodowych Stowarzyszeń.

Organizacje międzynarodowe, międzyrządowe

- ❖ Nie każda organizacja międzynarodowa jest podmiotem prawa międzynarodowego
- ❖ Organizacje międzyrządowe → jest to forma współpracy **państw**, ustalona w **wielostronnej umowie** międzynarodowej, obejmująca względnie stały **zakres uczestników**, której podstawową **cechą** jest istnienie stałych organów o określonych kompetencjach i uprawnieniach, działających dla realizacji wspólnych celów.
- ❖ Powstanie i rozwój organizacji międzynarodowych (międzyrządowych) datuje się na XIX/XX w. Okres ten związany był z rozwojem stosunków międzynarodowych i coraz ściślejszą współpracą państw
- ❖ Pierwszą współczesną organizację międzynarodową był Międzynarodowy Związek Telegraficzny, powołany do życia na podstawie paryskiej Konwencji telegraficznej z 1865
- ❖ Rozwój organizacji międzynarodowych znacząco wzrósł po I i II Wojnie Światowej. Organizacje zaczynają być wyposażone w coraz więcej i coraz bardziej istotne kompetencje.

Organizacje międzynarodowe jako podmiot wtórny prawa międzynarodowego

Jedynie organizacje międzynarodowe, międzyrządowe mają podmiotowość PMP, która niesie za sobą prawo organizacji do:

- Zawierania umów międzynarodowych z państwami i innymi organizacjami międzynarodowymi → art. 216 TFUE
- Uczestnictwa w organizacjach międzynarodowych jako uczestnik lub obserwator → wynika z kompetencji przyznanych UE
- Biernej i czynnej legacji
- Posiadania przywilejów i immunitetów → 343 TFUE
- Pozywania i bycia pozywanym → 335 TFUE

UE jako organizacja ponadnarodowa – co to znaczy?

- ❖ Szczególny podział i koncentracja kompetencji pomiędzy organizację i PC,
- ❖ Istnienie instytucji, które nie reprezentują PC,
- ❖ Utworzenie samodzielnego i autonomicznego porządku prawnego,
- ❖ Możliwość stanowienia prawa, wywołującego bezpośredni skutek w sferze wewnętrznej PC i mające pierwszeństwo stosowania,
- ❖ Zapewnienie jednolitości stosowania prawa organizacji międzynarodowej przez własne organy sądowe,
- ❖ Wykonywanie skutecznego nadzoru nad zagwarantowaniem przez PC efektywności tego prawa w sferze wewnętrznej,
- ❖ Rozwój specyficznej współzależności pomiędzy organizacją a PC,
- ❖ Autonomia budżetowa.

System instytucjonalny UE

- ❖ Art. 13 TfUE – instytucje unijne – zamknięty katalog podmiotów;
- ❖ Organy - np. organy doradcze, czyli Komitet Społeczno-Ekonomiczny i Komitet Regionów → art. 300 i nast. TFUE
- ❖ Jednostki organizacyjne UE – powołane na mocy prawa unijnego podmioty, posiadające autonomię organizacyjną, z zasady niebędące częścią instytucji. Najczęściej noszą nazwę *Urzędu* lub *Agencji*.

Zasada lojalności (solidarności)

Art. 4 ust. 3 TUE:

„3. Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i Państwa Członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z Traktatów.

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii.

Państwa Członkowskie ułatwiają wypełnianie przez Unię jej zadań i powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii.”

+ art. 24 ust. 3 TUE

-
- ✓ Dotyczy współpracy na linii UE-PC;
 - ✓ Jest podstawą porządku unijnego, kreuje unijne prawo konstytucyjne;
 - ✓ PC powinny wykonywać ciążące na nich zobowiązania (ob. pozytywny);
 - ✓ PC są zobligowane do podejmowania środków koniecznych dla zagwarantowania stosowania i efektywności prawa unijnego (ob. pozytywny);
 - ✓ PC powinny powstrzymywać się od wszelkich działań sprzecznych z interesami UE oraz szkodzącym jej skuteczności (ob. negatywny);
 - ✓ Jest to więc polityczno-prawne zobowiązanie PC.

Zasada lojalnej współpracy

- ✓ **Art. 13 ust. 2 TUE:** „*Instytucje lojalnie ze sobą współpracują*”;
- ✓ To obowiązek instytucji do współpracy w celu realizacji celów wynikających z Traktatów.

Dziękuję za uwagę.
